

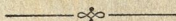
Dva zeta.

Vesela igra v enem dejanji.

~~~~~

Poleg nemškega predelal za slovensko gledališče.

I. I.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1879.

Osobe:

Miroljub, polkovnik v. p.

Feodor Vertnik, zet njegov.

Olga, žena njegova.

Žirovski, Vertnikov prijatelj.

Jožef Kozopersk, sluga.

Salon. V sredi vrata. Na desnej prav na strani Vertnikova soba, potem Miroljubova, in na levej Olgina. Pisalna mizica in stoli mnogovrstni.

Pervi prizor.

Jožef in pozneje Feodor.

Jožef (si da opraviti pri stolih in mizi): Kar sva prišla z gospodom polkovnikom z Gorenjskega postal sem ves drugi človek — prej, se ve, da nekoliko okoren — sedaj prav mesten, lično opravljen, ugibičen in zveden. Prav stvarjen zdim se zato službico in nihče ne pozna v meni več grajskega volšanskega hlapca. Pač bodo gledali Volšanje, kadar jih obiščem v zlatej obleki, in vse se čudi istikrat Jožefu Kozopersku, ki si je pomagal s svojo brihtnostjo tako visoko! — A vsaj nij čudo, pravili so uže mati vedno, da sem bister otrok in dobre glave, ki postane na svetu še gospod. In tako se je zgodilo! Se ve, da služim

še zmirom, a služim visokim gospodom in sluge visocih gospôd pa so tako rekoč tudi gospodje. Prav imela je dakle stara mati Kozoperska! Sedaj sem gospod, dobro se mi godi in še istikrat, ko sem bil vojak v Močeradi, kjer je grof Radeci komandiral, godilo se mi nij tako dobro, dasiravno smo sedeli v miru, ter vsega dobrega obilo imeli. Se ve da, moj gospod, čem reči stari gospod, ker sedaj, ko sva prišla v Ljubljano, prepustil me je zetu, mlademu dohtarju, stari gospod pa še vendar komandira nad mano, kot istikrat v Močeradi, kjer je grof Radeci komandiral in kjer sem mu bil strežaj; ali mladi je toliko boljši in milejši! — A molčimo, nekdo prihaja! (Feodor vstopi iz svoje sobe): Dobro jutro vam bi voščil, gospod! (Naredi poklon, ter odide.)

Feodor (sede pred pisalno mizico, ter išče po papirjih): Zares čudno! Saj nijsem pisma svojega prijatelja, katerega tožbo sem prevzel, kam založil! Teh osem dnij, kar je na obisku oče moje ženice, godi se mi prav čudno, vse je zmedeno in sam uže ne vem, ali imam še glavo, ali ne! Nij ga miru in da vsaj nekoliko mirujem in delujem, izberem si zato jutranje ure, ko žena in njen oče še v mehkih posteljah ležita, da se spočijeta od hrupnih veselje prejšnjega dne. — Pa glej! — Tukaj je pismo! — —

Jožef (nastopi): Gospod — —

Feodor: Kaj želiš?

Jožef: Nekdo bi rad z vami govoril.

Feodor: Nij mogoče. — Reci, da še spim in da še nijsem vstal. (Jožef odide.)

Drugi prizor.

Feodor, Žirovski.

Žirovski (prihajaje): Nikari se ne vznemiruj!
— Le spi, le spi! — — Saj lahko počakam, da se izbudiš.

Feodor: Za Boga! Si li ti? — — ti?

Žirovski: Da jaz sam, tvoj prijatelj iz univerze, in sedaj, kakor veš, posestnik na Dolenjskem. (Poda mu roko.) Pač zdrav in vesel? Je-li?

Feodor: Hvala, da! In ti pač tudi? — Pa vendar, kje si tičal tri leta sem, ko nijsem izvedel le čerhice o tebi? —

Žirovski: Ej, predragi, tičali smo povsod na okrog!

Feodor: Tičali smo, smo? —

Žirovski: Ali ne veš, da sem oženjen?

Feodor: Saj res, saj res, in sedaj potuješ?

Žirovski: Da, da! Moja gospá, moja žena bŕ rada živila nekaj časa v hrupu ljubljanskega mesta.

Feodor: Razumim, prijatelj, razumem!

Žirovski: Ljubljanskega mesta! A le-to mi je ljubeznjiva ženka, prav ljubeznjiva. Zmiraj enaka, zmiraj mila in rahla.

Feodor: Zmiraj? Vedno?

Žirovski: Prav zmiraj! Neskončno rahla!

Feodor: In sedaj hočeš tukaj ostati?

Žirovski: Da, prijatelj moj! Upam!

Feodor: Kako? — Upaš? —

Žirovski: Upam, upam, če ne bode novega povelja (se popravi urno), čem reči, če mi ugaja tukaj in če je stanovanje le-to vseč ženici mojej. — Pa, česa se spomnim, ti sam si za šest mesecev ud družbe naše — ti si tudi oženjen?!

Feodor: Pač da, pač da!

Žirovski: Ali si v zakonu zadovoljen — kaj? Saj veš, da se stari prijatelji iz univerze ne prikrivajo eden družemu. Pred vsem dakle, koliko let ima tvoja ženka?

Feodor: Devetnajst let.

Žirovski: Ravno toliko kot moja, ko sva se poročila. Pa je vendar dobra, lepa in miločutna?

Feodor: Prav lepa, prav dobra in zelo miločutna. Olga je krasno dete, polna duha, samo, samo nekoliko razvajena.

Žirovski! Baa!

Feodor: Tukaj v Ljubljani, daleč od očeta je šlo dobro vse. Pa po nesreči stanuje gospod oče, bogat graščak z Gorenjskega, uže osem dnij pri nas in le-ta pokvari s svojimi razvadami vse, to pa mi včasi ne dopade. Najmanjši dvom, da Olga nij najpopolnša vseh žensk, spravi ga v grozni srd. Haha! (Starega oponašaje): Prav čujem ga, kako govori: „Oj prijatelj pojte se solit: vi ne veste, kaj govorite. Olga je biser. Razumete, drag biser!“

Žirovski: Kako čudno enake ste najine osode! Pri besedah tvojega tasta zdelo se mi je, kakor da bi čul prav gospo Žlicorepnikovo!

Feodor: Gospo?!

Žirovski: Žlicorepnikovo, svojo dobro taščo — obdarovan sem namreč z ljubeznjivo taščo, prijatelj! —

Feodor: In le-ta stanuje pri tebi?

Žirovski: Da, da — sledi mi vedno za petami! Pa, kaj je tast tvoj?

Feodor: Star konjišk častnik, bogat posestnik, polkovnik Miroljub. Nekoliko osoren, včasih še celo surov — pa vendar prav dobra duša! —

Žirovski: In ti žaluješ? — O kako bi rad menjal s taboj. Konjik tvoj je v pokoji, a moj, moj še vedno pridno dela in ne da si pokoja. Pa kaka pridnost! Posebno, če prime za orožje

hčeri na ljubo. Zet je v njenih očeh ničla, mrtva mašina, katera naj bi delala, ter sopihala le k radosti in željam svoje žene! —

Feodor: O!

Žirovski: Se ve da, dobra tašča tudi sebe ne pozabi, tudi njej naj bi služil zet. Naj se trudim, kakor hočem, njima ne vstrežem. Jezite se uže, ako grem iz sobe skozi vrata — da bi jima dopadel skočiti moral bi prej ko ne skozi okno! —

Feodor (smejaje): Svoje sobe imaš dakle vsaj pri tléh? —

Žirovski: Moj Bog! dva nadstropja visoko!

Feodor: Ti pa k temu vsemu nič ne rečeš?

Žirovski: Kaj si čem? Saj veš, predno sem vzela svojo ženo, imel sem prav pičlo službico. Potlej sem jo pa popustil, ker mati njena je bogata, zelo bogata in ker sem se sedaj navadil postopanja, dobrega pitja, ter jedila — tako veš —

Feodor: Pač, da — ali predno bi jaz bil tak suženj!

Žirovski: Suženj!? To je nekoliko grenko — ali resnično! in pa vsaj si prijatelji iz univerze ne zamerijo vsake čerhice! Prav imaš — uže zdaj sem na pol ameriškansk mur — len in ješč — a ker je veriga moja zlata, nese mi na leto 5000 terdih tolarjev, je ne morem razbiti!

Feodor: Če ti dela to veselje — čemu li! —

Žirovski: Kratko nikar! — prijatelj, povem ti, da marsikdaj škripljem z zobmi, divjam ter se rotim nad materjo in nad že —

Feodor: Tiho! nekdo prihaja!

Tretji prizor.

Prejšnja, Olga.

Olga (hitro nastopi z desne, ali začudena obstane):

A! — (hoče nazaj).

Feodor (jo ustavi): Kamo hočeš, golobica? — Le pristopi, to je star prijatelj iz univerze gospod Žirovski. (Žirovskemu): Prijatelj, predstavljam ti svojo ženo.

Žirovski: Moj poklon, gospá.

Feodor: Prišel je včeraj in denes me uže obišče.

Olga: To je prekrasno, gospod Žirovski. Oradostite nas in zajuterkovajte z nami.

Žirovski: Gospa!

Olga (ljubeznjivo): Vsaj mi ne odbijete perve prošnje?

Žirovski: Gotovo ne — ali dovolite mi ponižno prošnjo, da nakupim prej nekaj za svojo ženo in taščo.

Feodor: Dobro. Le v blagajnico! — Tudi jaz imam še opravila v tem.

Olga: Da se vidimo kmalu, gospod Žirovski!

Žirovski: Priporočujem se, gospa! — (Tiho Feodorju): Krasna je — prav kakor moja!

Feodor: Ko poročil si se z njo! (Žirovski odide.)

Četerti prizor.

Feodor, Olga, Miroljub, Jožef.

Olga (kujaje): Sedaj pa tebi nekaj besedij, gospod soprug. Hotela te nijsem pred prijateljem ozmerjati, ali sedaj —

Feodor (sedeč pri pisalnej mizici): Pa zakaj? Ozmerjati?

Olga: In ti vprašaš? Čemu si prej vstal, kakor jaz?

Feodor: Delo, prijateljica, prav potrebno delo —

Olga: In še poljubil me nijsi —

Feodor: Res je, prav močno sem grešil, ali (smijaje jo objame), kar enkrat ne storiš, stori drugikrat. (Hoče jo poljubiti.)

Miroljub (zvoni zvonaj, ter jezno vpije): Jožef!
Jožef!

Olga (ponuja mu lica): Ali nočeš? — Kaj ti je?

Feodor: Ali ne čuješ? Oče se jezi zopet!

Miroljub (zunaj): Grom in strela! Kje tičiš,
malopridnež? (Zvoni.)

Feodor (pokliče skozi srednja vrata): Jožef!

Jožef (pride s črevljem v roci): Sem uže tu!

Olga: Oče je zvonil.

Jožef: Ej, proklicano! Prej če ne zavoljo
črevljev!

Feodor: Hitro! hitro! —

Jožef (hoče k polkovniku, a verne se nazaj): Saj
uže grem! saj uže grem! — Ali so gospod uže
večkrat zvonili?

Feodor: Naj manj trikrat!

Jožef: O Marija, nebeska pomagalka, to
je dvakrat preveč. Še od tistega časa, ko smo
pri Močerad v taborji ležali, kjer je grof Radeći
komandiral, še od tistega časa vem, kaj me pri-
čakuje! Če zvonijo gospod polkovnik enkrat —
to je dobro — če dvakrat — me prekolnejo —
če pa trikrat, me, me — — (suje z nogami).

Miroljub (zunaj): Jožef!

Jožef: Gospod polkovnik! Sava kálna! uže
v četrtič. Bog mi bodi milostiv! (Odpre vrata.)
Tako, gospod, tako! —

Olga: Ne pozabi, da zajuterkujemo danes prej!

Jožef: Vem! milostiva gospa, vem! (Odide.)

Feodor: Poprej? čemu? (Išče v papirjih.)

Olga: Ker gremo k zjutranjemu koncertu.

Feodor: Oj dete ljubo, to mi je danes prav nemogoče.

Olga: Kako? Saj zgovorili smo se včeraj tako! —

Feodor: Jaz nijsem ničesar obljubil! —

Olga: Ravno zato! Kdor ničesar ne reče, je zadovoljen.

Feodor: Oho!

Olga: Ali jaz sem menila in menim še tako in oče prej ko ne tudi. Ali čem ga poprašati?

Feodor (jo prideržuje): Ne, ne! Ne moti konjika, ko se napravlja, vsaj pride uže tako sam, da me vznemiri —

Olga: Feodor, to nij lepo! — Oče tako dober, ljubeznjiv mož, poln dobrotljivosti do tebe!

Feodor: Poln dobrote! res! res! Dota tvoja je velika, pri tem se je obnašal velikodušno, ali vendar ima tudi svoje napake! —

Olga (jezna): Napake? — moj oče — a napake? —

Feodor (smijaje): Ne, nema napake, ne ene ne, ali samo navade, prav neprijetne navade! —

Olga (z visokim glasom): Ti rāzžaluješ mojega očeta!

Feodor (dene jej roka na usta): Tiho! tiho! — ti mi ga prizoveš in ravno nemam časa, da bi se z njim prepiral, tudi veselja ne, ker govoriti bi moral o reči, o katerej tvoj oče nema najmanjšega razuma! —

Olga: O kakej reči? —

Feodor: O delu in opravilih, ki so imenitnejši, kot hrupne veselice. Vidiš Olga, drago serce, mlad sem še in brez dela ne morem živeti. Kot advokat prevzel sem tožbo svojega prijatelja, bogatega trgovca v Trstu — in denes odposlati imam mu nekaj pisem, ki pa še čakajo, da jih izdelam! —

Olga: Dobro! — Le piši! v tem se napravim in — —

Feodor: Norica! Kot bilo bi leto narejeno v trenutku — ali delo to dovršim jedva v enem dnevu! —

Olga: Tudi dobro. Ostanem pri tebi, vzamem svoje delo v roko in prav gotovo te ne motim. Je-li, da smem?

Feodor: Kaj še vprašaš, golobica moja!

Olga (ga objame): Ti si tako dober, Feodor! Lepa hvala! (Odide v svojo sobo.)

Peti prizor.

Feodor, Jožef, Miroljub.

Feodor (smehljaje): Kako dobrega serca!
— Samo nekoliko lehkomišljena (zvonaj Miroljubovi glasovi). Aha! nevihta se bliža — kaj naredil je pač Jožef tako hudega?

Jožef (opoteče se na oder, kako da bi ga bil sunil nekdo): Hvala gospod polkovnik! Jaz Jožef Kozopersk potrjujem, da sem jo, namreč klofuto, resnično prejel. (Dergne si lice.)

Feodor: Zakaj nebi?

Jožef: Joj meni! Novine sem pozabil!

Miroljub (vstopi): Če mu jih pa pozabiš, malopridnež!

Jožef: Oj, gospod polkovnik, strašno ste hudi, še tistokrat ne tako, ko sem snažil vojaške čevlje in ko smo „logar“ imeli tam v Močeradi, kjer je grof Radeci komandiral —

Miroljub: Kaj blebečeš, kljuka, grof Radeci imenuje se pokojni maršal! —

Jožef (na stran): Kar vem, pa le vem, in bral sem tako v bukvah, ki vejo več, kot vi, gospod polkovnik! (Odide.)

Feodor (se smeje).

Miroljub (ga vгледа): Kaj?! — A vi ste, gospod zet, vas nijsem videl. (Poda mu roko.) Kako se počutite?

Feodor: Hvala lepa, in vi?

Miroljub: Uže gre, uže gre! Ali le ta sluga, povem vam, mi še nakoplje bolezen, le ta okornež. — Ali kaj delate vi tukaj? (Pogleda pisavo.) Pišete?

Feodor: Da! da! —

Miroljub: Grom! bodemo denes vsaj še zajuterkvali? —

Jožef (prihajaje): Zajuternik? Prav takoj, gospod polkovnik. (Postavi ploščeko na mizo.)

Feodor: Pripravi za enega več kot navadno, (Oberstu): za prijatelja, katerega sem povabil.

Miroljub: Dobro! Kakšen človek?

Feodor (pokazuje na Žirovskega prihajočega): Sodite sami! —

Šesti prizor.

Prejšnji, Žirovski (obložen).

Žirovski: Oj! Tukaj sem! Pa [me vsaj nijste čakali?

Feodor: Nikakor ne! (Miroljuba predstavlja): Gospod polkovnik Miroljub, tast moj!

Žirovski (se poskuša odkriti, a ker je preobložen, se ne more): Gospod polkovnik — prav radosti me! —

Feodor: Gospod Žirovski, prijatelj še iz univerze! —

Žirovski: Dovolite, gospôda, da odložim.

Miroljub: Kaj pa da! Čakajte, vam pomagam! —

Žirovski: Prosim, gospod Miroljub! —

Feodor: A to je tisto malo, kar si hotel nakupiti?

Miroljub: Vi ste to vse nakupili?

Žirovski: Da, svojeji ženi in svojeji tašči.

Miroljub: Kaj čujem, imate li taščo?

Žirovski: Da, po nesreči — (popravi se hitro) da, tako sem srečen, hotel sem reči, gospod polkovnik!

Miroljub (ironično): Čestitam. (Na stran): Ubogi nesrečneš! —

Žirovski (Feodoru): V dvajsetih prodalnicah sem bil skoraj — moje gospe zaupajo v enacih rečeh le meni, da, meni samemu. —

Miroljub: Gospod! lahko ste ponosni o tem zaupanji!

Žirovski: Saj sem, v resnici da sem, gospod polkovnik! Ali človek se pri tem vendar le nekoliko zdelá.

Miroljub: Za Boga, če vas to dolgočasi, si odpravite sitno breme in naložite ga drugemu!

Sedmi prizor.

Prejšnji, Olga, Jožef.

Olga: Dobro jutro, očka?

Miroljub (jo poljubi): Dobro jutro, milče!

Žirovski (vreduje svoje reči): Gospá —

Olga: Oj! kaj ste prinesli?

Miroljub: Karavano najlepšega blaga, katerega je nakupil gospod ravno sedaj, da ozalša z njim svojo taščo.

Žirovski (živo): In svojo ženo.

Olga: Ali smem pogledati?

Žirovski: Z veseljem ga vam pokažem.

(Razkazovaje.)

Miroljub: Lejte si majhno radovedno Evico!

Olga: Oj kako lep klobuk! Pogledite, oče!

Miroljub: V resnici prekrasen! —

Olga: In ta plašček, svilnat, poglej vendar, Feodor, dragi Feodor! (Feodoru pisajočemu.)

Miroljub: Feodor, pridite vsaj sem in občudujte!

Feodor: Odpustite, pozneje; a vsaj se tudi ne razumem, da bi sodil o takih rečeh!

Miroljub: Ha! ha! ali menite, da se jaz razumem! Ali ker Olgo veseli — (živo Olgi): Izvrstno! prav prekrasno; vem, da bi ne bila žalostna, ako bi imela sama kaj enacega. Ali ne?

Olga (se smeje, ter pogleda Feodorja): Gotovo ne.

Miroljub (Feodoru): Vi čujete, Feodor! (Olgi): Feodor ti bode kupil!

Žirovski (Feodoru smijaje): Zagotovim ti, ta je še hujši, kot gospa Žlicorepnikova, moja tašča!

Feodor: Kaj? kaj hočeš reči? —

Žirovski (se smeje).

Jožef (Feodoru): Pismo za vas, gospod!

Feodor (pogleda na pečat): A! od prijatelja! Kaj li hoče?

Miroljub (Jožefu): Nu! kje je zajuterk?

Jožef: Se uže kuha, gospod! Pri ognji, pri ognji! — Uže tudi pogrinjам.

Olga (Jožefu): Hitro, prijatelj! hitro!

Miroljub: Nikar se je jeziti, Olga, jaz mu pomagam! (Ga tolče, ter mu pomaga.)

Jožef: Sava kálna! (Na stran): Ko je bil človek v Močeradi, kjer je grof Radeci komandiral, tepel ga nij nihče. Sedaj pa, ko — smo ostareli, tepe nas vse! —

Feodor: To je hudo! Prijatelj moj želi hitrejših in natančnih odgovorov! —

Olga: Lejte si! — A vendar ne storiš tega, je-li da ne?

Miroljub: Kaj pa je zopet?

Feodor: Nič, prav nič, ljubi tast. (Govori tiho z Olgo.)

Miroljub (Jožefu): Stole! hitro! — Skoči!

Jožef: Kakor zapoveste, gospod polkovnik! In za vas ta mehki sedež. (Privleče naslanjač.)

Miroljub: Nesramnež, ali meniš, da nisem več vojak! (Vzame mu naslonjač. Jožef odide.)

Olga (Žirovskega posili k mizi): Gospod Žirovski! Ali ne prideš, Feodor? —

Miroljub (poda jej naslonjač): Tukaj sem, Olga! Gerlica! to je zate.

Olga: Hvala, očka!

Miroljub (Jožefu): Nu, a bode kmalu?!

Jožef (z zajuterkom): Tukaj, gospod polkovnik!

Olga: Pridi vendar uže, ljubi Feodor.

Miroljub: Gospod zet! (Osorno): Ali ste gluhi? Saj pozneje lahko nadaljujete!

Feodor: Ali jaz moram — —

Miroljub: Kaj morate? Ničesar ne morate. Olga vas zove. Meč in strel! vi niste preveč priljudni, gospodine tast. Če ne veste tega, zatorej povém vam jaz!

Feodor (osorno): In vi, gospod polkovnik, tudi niste — (sede k mizi).

Miroljub: Kaj hočete? — (Jezno.)

Olga: Oj, očka, dragi očka! pričnite.

Miroljub (prijazno): Hvala, serce. (Si vzame. Feodoru): Pogledite, tako mora se obnašati človek, ako ima tak biser za ženico, kot vi — — Ali vi

Olga: Kozarec vina, očka — —

Miroljub: Prosim, grlica! (Feodoru): Naša prva in največa dolžnost je, da ženskam — —

Feodor: Olga, podaj tudi meni kaj! prosim!

Miroljub: Pustite revico vsaj v miru jesti. — Vsaj ste v letih dovolj, da si strežete sami. —

Žirovski (se smeje na stran): Še hujši, kot moja tašča, gospa Žlicorepnikova!

Miroljub: Kaj se smejete? kali?

Žirovski: Nič, nič, gospod polkovnik, le nekaj mi je zastalo v gerlu.

Miroljub (Feodoru): Kakor sem rekel, v zakonu je naša prva, ter najsvetejša dolžnost, da —

Olga: Oj, očka, jejte, vsaj še niste jeli!

Miroljub: Prav imaš, a Olga ima prav vselej! —

Feodor (Žirovskemu): Kako ugaja ti ta mož?

Žirovski: Ej, ej, nič mu nij reči, nič! —

Miroljub: Kaj ste rekli, gospod zet!

Feodor: Nič, res nič —

Žirovski (se smeje, ter kaže z rokami, kakor da zaostalo bi mu bilo zopet v gerlu).

Miroljub: Uže zopet! (Ironično): Vi imate pri jedi nesrečo!

Jožef (nastopi): Nekdo je tu, poprašuje po onem gospodu.

Žirovski (vstane): Kje je? kje?

Jožef: V sprednji sobi, gospod!

Žirovski (pogleda ven): Nace je, moj sluga. (Gre nekaj časa ven.)

Miroljub (se smeje): Nesrečnež — boji se! Prav mu je! Čemu tudi trpi taščo v svojej hiši!

Žirovski (v srednjih vratih, pa govori vendar z nekom v sprednji sobi): Dobro je — pridem v hipu! —

Feodor: Kaj? Ali uže greš? —

Žirovski: Prosim prav ponižno, odpustite — ali žena hoče na izprehod in tudi tašča poprašuje po meni. Sluga ne sme se vrniti brez mene in čaka me uže z vozom odzdolaj. —

Jožef (nastopi): Sluga poprašuje, če odpravite se hitro?

Žirovski: Takoj! takoj! pri tej priči. — (Se obložuje. Poskuša zastoj, da podal bi roko Feodorju.)

Feodor: Dobro, dobro! Saj bode drugikrat še prilika!

Žirovski: Kako si prijazen! Gospa! gospod polkovnik, sluga ponižni se vam priporočuje!
— (Odide.)

Miroljub (vpije za njim): Moj poklon, predragi tašči!

Žirovski (za kulisami): Hvala! hvala! —
A vsaj nij treba! —

Osmi prizor.

Prejšnji brez Žirovskega.

Miroljub (Feodoru): Vaš prijatelj, gospod Vertnik, je gorjansk kratkoumnež! — To je sramota, da delajo tako z njim, to je nesramno za moža! —

Feodor: Enako, prav enako mislim tudi jaz. (Na stran): Hinavec, in vendar ne dela z mano nič drugače! —

Miroljub: Pa vsaj ne pozabite, kar ste obljubili Olgi!

Feodor (se premišljuje): Kaj sem jej pa obljubil?

Miroljub: Klobuk — za Boga!

Feodor: Saj res, saj res! — Prav imate, videli bomo! Pozneje!

Miroljub: Zakaj pa ne pri tej priči? Ako smem vprašati?

Feodor: Časa nemam, vsaj vé Olga —

Olga: Da, ljubi očka, prav potrebno delo ima, prav potrebno! —

Feodor: Poleg tega čakajo denašnja pisma tudi hitrega odgovora.

Olga: Oj dragi, piši, da pošlješ druga dela pozneje!

Feodor: Nij mogoče. —

Olga: Če bi le hotel, bilo bi mogoče — potem bi šli lahko skupno v koncert! —

Feodor: Res je nemogoče! Ali serce, ne govoriva več o tem. — (Odide v svoje sobo.)

Deveti prizor.

Prejšnji brez Feodora.

Miroljub (ki je govoril z Jožefom na strani, Olgi): He? Kaj pa je tako nemogočega! O čem ne smeš govoriti, o čem?

Olga: O preljubi oče — govorila sva samo o koncertu!

Miroljub: Ej, da koncert — popolnoma sem pozabil!

Olga: Ne, ne, saj ne gremo tjakaj!

Miroljub: Dakle nočeš, nimaš več veselja?

Olga: Feodor noče.

Miroljub: Zakaj ne?

Olga: Dejal je, da ima opraviti.

Miroljub: Opraviti, kaj in čemu? Dal sem ti večino svojega imetja. Dosta imata, da živita v prostosti. Opraviti! Grom in strela, to je njegovo edino opravilo, da dela tebi v radost, in sicer kolikor največ mogoče — to je njegova dolžnost, prvo opravilo. Ali je bil tak uže večkrat?

Olga: Oj ne — malokedaj.

Miroljub (vstane): Uže dobro. Povem mu svoje mnenje kar naravnost!

Olga (ga vdružuje): Ne, ne govorite o tem, storite mi to v ljubo, dragi, dobri oče! —

Miroljub: Aj, dete dobro! Nočeš toraj, tudi dobro. (Na stran.) Ali pazil bodem vedno še na grešnika. (Glasno.) Kar se tiče koncerta, rečem Feodoru. —

Olga: Ni treba, ni treba! Naj dela, tudi meni je ljubo!

Miroljub: V koncert dakle ne gremo.

Olga (vzdihuje): O in se ve da radostila sem se nanj prav zlo, zelo zlo!

Miroljub: Pojdiva dakle sama.

Olga: Brez Feodora!

Miroljub: Če ti ne privošči najmanjšega veselja?

Olga: Saj imate prav — čemu delati, če mu potreba ni. Idimo brez njega! Hitro po klobuk! (Odide v svojo sobo.)

Miroljub (kliče): Jože! Jože! Palico! Kje zopet tiči ta potepuh! (Jožef vstopi.) Palico! uže trikrat sem klical! In klobuk tudi!

Jožef: Trikrat uže! (Na stran.) Mati božja s Šmarijne gore, sedaj bode joj! (Gre k peči.)

Miroljub: Ali bode kaj, ali ne?!

Jožef: Tukaj, gospod polkovnik, tukaj! — (Poda mu palico iz dalje.)

Olga (priskače): Tukaj sem, očka, ali greva? (Prime ga za podpazuho.)

Miroljub: Prav rad, serček, a poprej bi še rad tvojega trinoga nekoliko oštel.

Olga (ga vleče): Ne, ne, nočem, le pojdiva!

Miroljub: Takoj! takoj! — Jožef, pojdi k gospodu, ter mu povej, da jaz — —

Olga: Nič, nič, Jožef, nič!

Jožef: Dakle nič?

Miroljub: A ne čuješ, da nič (Olgi): Saj nij nič zamujenega, za malo časa mora se mi tako opravičiti. Ne boj se, ljubka, povem mu vse dobrotljivo in ljubeznjivo!

Deseti prizor.

Jožef in potem Žirovski.

Jožef: O hvala nebeskej porodnici, sedaj sem rešen, pri prvi priliki kupim Mariji na Šmarijnej gori voščeno svečo v dar, naj bode draga, kolikor hoče. To niso male reči, vsaj vem uže iz Močerade, kjer je grof Radeci komandiral in kjer sem bil polkovnikov strežaj. Več sem trpel od njega, kot Sardinci od naših topov. In ta človek imenuje se „Miroljub“! Kako čudno! Miroljub, Mirokrad naj bi se imenoval, ker vsakemu krade ljubi mir. Kar reče ali zine, vse izpremlja z mahljeji, kakor da hotel bi me pobiti v zemljo. Bog varuj! Kar življenja si nijsem več v svesti in gotovo mi še odbije kak udes. Sava kálna!

Žirovski (hitro vstopi): Jožef!

Jožef (se vstraši): Vi ste, kali? (Sede): Prav vstrašil sem se vas, resnično vstrašil.

Žirovski: Ali ni gospoda Vertnika tukaj?

Jožef: V svojej sobi so menda.

Žirovski: In žena je pri njem?

Jožef: O ne, gospod! Gospa šli so z gospodom očetom v koncert.

Žirovski: Povej svojemu gospodu — (Feodor nastopi): A glej, tukaj pride sam! (Jožef odide.)

Enajsti prizor.

Žirovski, Feodor.

Feodor: Ti si? Ali si kaj pozabil?

Žirovski: Ne, prijatelj. A prijatelji iz univerze ne prikrivajo si ničesar, jé li, da nič? —

Feodor: Resnično! Pa ti si tako razburjen, kaj ti je?

Žirovski: Meni je — čem reči, moja žena je na izprehodu — z njim. (Jezno): Čuješ, z njim!

Feodor: Kdo je ta z njim! —

Žirovski: Soberbravec! njeni bratranec Soberbravec. Ali ti še nijsem pravil o njem?

Feodor: Ne čerhice ne.

Žirovski: Bratranec, katerega dobimo povsod, pod vsakim nebom, na Bledu, v Zadru, Terstu, celo v Benetkah — povsod naletimo na tega bratranca Soberbravca! Se ve, da prav po primeri, kakor pravi. Sedaj je tudi uže tukaj, je nas uže obiskal, in ker se je moja ženica jezila, da me ni bilo doma — šla je, a razumeš?

Feodor: Prav ničesar ne razumem.

Žirovski: Šla je s tem bratranecem na izprehod. Ali denes, veš prijatelj, sem se prav čversto postavil, verjemi, prav čversto. Povedal

sem tašči, da ne trpim tega, da stikuje bratranec toliko okolo moje žene — da, da — to sem jej povedal. — Verjemi mi, prijatelj!

Feodor: Dobro! prav dobro!

Žirovski: Je li, da! Ali vsaj nekoliko sem se opekel. Tašča je zlila svojo jezo, kakor ploho čez me: „da razžalim ženo svojo, ki je čednost sama — da sem strašen človek — morilec. Sedaj še samo sumim, a pozneje porabim še celo ostro bodalo. Nu, kaj praviš? Jaz morilec svoje žene! Kaj storil bi bil ti na mojem mestu?

Feodor: Nič! prav nič! Smijal bi se jej bil!

Žirovski: Pravo! to storil sem jaz tudi — ali čakal sem poprej, da je obernila obraz od mene. V obličje se jej smijati, to, dragi! bi bilo vendar nekoliko preveč. A kaj svetuješ mi sedaj?

Feodor: Tukaj je težko svetovati. — Nikdar bi ne bil privoliti smel, da izide žena sama, brez tebe.

Žirovski: Veselilo me je, da sem bil prost vsaj za nekoliko ur — in pa, vsaj je bila tašča pri njej! —

Feodor: To nij dosta. — Moja Olga bi ne izšla gotovo nikdar brez mene!

Žirovski: Mogoče, mogoče! vsaj do denes bilo je tako!

Feodor: Vselej, prijatelj, in tudi denes!

Žirovski: A sluga tvoj mi je povedal ravno zdaj, da je šla v koncert.

Feodor: Olga? ne — zmenili smo se, da ostanemo denes doma.

Žirovski: Ali včasih se spremení volja. (Feodor odpre vrata v sobo obrstovo.) Mojej ženi se to pripeti vsak dan ravno dvanajstkrat! —

Feodor: Nikdo tu. To je čudno! (Zvončka. Potem ko pogledal je v obrstovo sobo.)

Žirovski (na stran): Ima še premalo razuma, in, vsaj je še premalo skusil! —

Feodor (Jožefu, ki nastopi): Jožef, kje je gospá?

Jožef: Izšli z gospod polkovnikom! —

Feodor: A sedaj razumem. — Nekaj potreb, nekaj nakupov. —

Jožef: Ne, ne, v koncert so šli! —

Žirovski: Kaj praviš sedaj, gospod prijatelj?

Feodor: Nij mogoče. Olga ne gré od doma, da bi ne povedala meni. (Jožefu): Dobro, odidi! —

Žirovski: Vidim, da mi tukaj ne bode sveta. Hitro tečem za svojo ženico, in kadar jo dotečem, se ne ganem od njene strani, tako, da čujem vsako besedico, ki jo čerhne to človeče, ta bratranec Soberbravec.

Jožef: Kaj sem hotel reči — gospá so rekli, da pridejo mogoče nekoliko pozneje.

Žirovski: Dobro! — Ali me nijsi razumel poprej?

Jožef: Da, da! gospod! A kaj gré vam toliko k sercu ta malenkost. Ako bi vi bili na kmétih, všla vam bi ženska vsak trenotek, sedaj po vodo, sedaj k sosedu, in na Laškem godi se enako, jaz vem, ker sem bil v Močeradi, kjer je grof Radeci komandiral — —

Feodor: Pojdi!

Jožef: Da, takoj! (Na stran): Ali če leta postati, kot stari polkovnik! (Feodor tolče ob tla.) V resnici, je uže začel! Sedaj pa le hitro od tod! (Odide.)

Dvanajsti prizor.

Feodor sam.

Feodor (razburjen hodi gori in doli): Izšla dake! In obljubila mi je vendar, da ostane pri domu. Šalila se je zatorej z mano. A denes naj gobezda tast, gospod polkovnik, kar hoče, denes mu povem, kar mi leži na sercu. Naposled meni še, da se ga bojim. Navadil se ga še nijsem, ti „gromovi in te strele“ me omamijo nekoliko, da obnašam se otročje, ali odsle bode drugače! — V takih okolšinah naj pa človek še dela! (Pogleda

na uro.) Uže ednajst in pričel sem še le dobro
(Gre k pisalni mizici. Olga nastopi.) A tukaj je! —

Trinajsti prizor.

Feodor, Olga, Miroljub.

Olga: Glej, ljubi Feodor, koncerta denes
ne bode, in hitela sem dakle zopet k tebi! —

Feodor: Kako si ljubeznjiva — in tvoj oče?

Olga: Srečali smo starega strijca majorja!
Šla sta v gostilnico.

Feodor: Ti prišla si pa sama, prav sama?

Olga: O ne! sin majorjev izpremljal me je
do hiše — prav ličen in prijazen mladenič —
bratranec! —

Feodor (na stran): Še tega se je manjkalo —
še ta bratranec!

Olga: Kaj ti je vendar?

Feodor: In vi še vprašate, madama?

Olga: Madama?

Feodor: Da, madama! Ali ste čisto poza-
bili, kar sva se bila zmenila?

Olga: Da ne bi izšla?!

Feodor: In vi šli ste vendar, in celó brez
mene, gospá!

Olga: Vsaj me nijsi mogel izpremljati.

Feodor: Ker mi časa nij bilo. — Ti pa bila bi morala ostati doma, kakor si obljubila.

Olga: Vsaj si mi tudi ti obljubil včeraj, da pojdeš. (Smijaje): Zdaj poplačala sva si svoje dolgove.

Feodor: O jaz se ne smejem! Dolgovi še nijso poplateni.

Olga: Če misliš, da si ti ljubeznjiv, kadar me zmerjaš —

Feodor: Zmerjam te, ker vzrokov imam obilo, preveč.

Olga: Glejte si — kako razserjen obraz. Oče ima prav. Zakon preobrazi človeka — od konca bil si bolj priljuden.

Feodor: Če meni tvoj oče, da vdam se vsakej prenapetej želji njegovej, se moti. Ne, ne, sto-krat ne!

Olga: Oj, prijatelj, bodi tako dober, ter povej mu to samemu.

Feodor: Vsaj mu povem, v resnici, da, vsaj sem tukaj vendar le jaz sam gospod!

Olga: Skaže se skôraj, vsaj uže čujem da pride oče! —

Feodor (poparjeno): Čuješ ga? Dobro, jaz odidem, bodita sama.

Olga: Ne, ljubček, le ostani. — Oče naj sodi mej nama.

Feodor: Vsaj uže vem, komu dá prav. Sam, prav sám hočem govoriti z njim.

Olga: Tudi dobro, dakle odidem.

Miroljub (pri srednjih vratih govoreč z nekom zvonaj): Gospá uže doma? Dobro!

Olga: Tukaj je oče — sedaj govori z njim. Gospod in ostri gospodar! (Prikloni se ironično, ter odide v svojo sobo.)

Feodor (serčno): To storim, madama! —

Štirinajsti prizor.

Feodor, Miroljub.

Miroljub: He! kaj se godi tukaj? Prepir?

Feodor: Bog ne daj! — ali —

Miroljub: Ali kaj? Vsaj sem čul! Imenovala sta se „gospod in madama“. To je nekoliko čudno! Ali čutili ste se razžaljenega v časti gospodarskeje, da izšla je Olga z mano! Kaj?

Feodor: Če zgodilo bilo bi se to drugikrat, gotovo ne, a ker zmenila sva se denes zjutraj —

Miroljub: Da ostaneta doma, res je. Ali kako vi vendar neusmiljeno ravnate z mojim otrokom, gospod Vertnik!

Feodor: A vendar —

Miroljub: Ne mešajte se vmes, zvedel sem marsikaj!

Feodor (nemirno): A, a!

Miroljub: Da, ali tako terpelo ne bode dalje, gospod Vertnik!

Feodor (se ojači): Ne, tako tudi jaz pravim, gospod tast!

Miroljub: Uvedli bodemo novo vlado.

Feodor: Da, da — in še prav ostro!

Miroljub: Radosti me, da ste z mano enacega mnenja.

Feodor: O pa vendar.

Miroljub: Pustite me, da zgovorim, in ne motajte se vmes.

Feodor: Odpustite blagovoljno! Ali? —

Miroljub: Poprej pazite in potem bodete govorili! —

Feodor: Dobro!

Miroljub (sede): Sedite, gospod Vertnik. (Feodor stoji.) Sedite, sedite, zakaj ne govoriva o malenkostih! (Feodor sede). Ali ste vendar tu in tam nekoliko premišljevali, gospodine zet, gospod Vertnik —

Feodor (godernjaje): Gospod Vertnik in vedno le gospod Vertnik! —

Miroljub: Kaj? ali se ne zovete Vertnik? Feodor Vertnik?

Feodor: Res je! (Na stran.) Oj, če ne bil bi ravno Olgin oče!

Miroljub: In sedaj? (Feodor hoče govoriti.) Molčite, ako smem prositi, in ne mešajte se vmes, to mi nij ljubo. Ali ste se dakle kedaj vprašali, gospod Vertnik, zakaj sem vam dal svojo hčer —

Feodor: Gospod polkovnik — —

Miroljub: Ne motite me! Grom in strela!

Feodor: In vsaj ste me vendar sami poprašali?

Miroljub: To je vse eno. Odgovorite mi pozneje. (Ogleduje ga od glave do nog.) Resnično! pač dobijo se še grše osebe na svetu —

Feodor: O zelo ste dobri, priljudni! —

Miroljub: Ali vzor lepote tudi niste!

Feodor: Prepričan sem sam, da ne.

Miroljub: Vem, vem! Le dalje! Dal je vam nijsem tudi zavoljo imenja ne, ne zavoljo bogate službe, ne umnosti ne, ker teh treh rečij ne premorete nobene, ampak samo zato, ker menil sem, da ste poštena, dobra duša!

Feodor: Recite rajši, pošten, dober norček — je li, da?

Miroljub: Ne, ne, to bilo bi nekoliko prehudo! Bili ste miločutni, prijazni in priljudni, kar jaz, od kar me napada ta proklicani protin, nijsem.

Feodor (na stran): Sedaj je kriva bolezen, da divjá takó nečloveško!

Miroljub: Kaj hočete? — Menil sem, da ste nekaj govorili. — Kje sva uže sedaj? Da, spominjam se. Olgo hotel sem zatorej nekoliko odškodovati za svoje sitnosti, ter zvolil sem vas iz metuljev, ki ferfetali so okrog prekrasne rožice, da jej delate kratek čas mesto mene.

Feodor: Sedaj pa?

Miroljub: Sedaj, gospod Vertnik, pa prekanili ste me grenko — Olga toži o vas, je nezadovoljna.

Feodor (molči apatično. Tihota.)

Miroljub (tolče s palico ob tla): Olga je nezadovoljna z vami! —

Feodor (zavpije): I vsaj čujem! —

Miroljub: In to je lahko umevno! Ubogodete navajeno je, da jej nihče ne nasprotuje — ker jaz, gospodine! ne odrečem jej nikdar, kar zahteva.

Feodor: To vem predobro! —

Miroljub: Dobro, dakle storite, kakor jaz. Olga ljubi veselice, vodite jo k njim, vsaj zgodi se lahko, (vpije): pravim, zgodi se lahko! —

Feodor: Gotovo! A sedaj je vrsta na meni, da govorim.

Miroljub: Nij res! (Feodor hoče govoriti.) Za Boga, ali bodem vendar smel zgovoriti! — Če vam je hčerina dota premajhena, pomnožim jo pri tej priči in prav rad. (Vstane.)

Feodor (nemirno): Ne, ne, nij potreba!

Miroljub: Pomnožim jo pravim, a da odsele ne doživim več enacih prepirov! Živita v miru kot dve gerlici. —

Feodor: Vsaj tudi jaz ničesar drugzega ne zahtevam, in zavoljo tega naj Olga —

Miroljub (patetično): Olga je biser — tako menim jaz.

Feodor: Tudi jaz! —

Miroljub: Dobro! dakle se porazumeva. Olgi povem zatorej, da sva se pogovorila v prijaznosti, in da hoče —

Feodor: Aa, ali!? —

Miroljub: Aa, pripraviti se hočete še nekoliko. Tudi prav! Pet minut imate časa — ali če ne prosite, kakor pristoji, vsaj veste, gospod Vertnik, prav žal bi mi bilo, če bi moral — (odzdravi ga s palico po vojaški). Sluga ponižni, gospod Vertnik! — (Odide.)

Petnajsti prizor.

Feodor, Olga.

Olga: Ti hočeš z mano govoriti?

Feodor: Da, ker me oče poslušati nij hotel, ter ravnal z mano, kot z majhnim otrokom. —

Olga: Ker si v resnici zelo preveč nepriljuden!

Feodor: Pusti me, da izgovorim, saj vendar nijsi, kakor oče —

Olga: Ali hči njegova sem!

Feodor: O gotovo! — To dakle imenujete trinoštvo, če te prosim, da ostaneš pri domu — ker imam opraviti.

Olga: Kdo ti brani, da delaš?

Feodor: Pač da, če bi moral vse življenje le tebe voditi po koncertih, plesih in Bog ve kod!

Olga: Bog ne daj, da bi te to motilo! Oče je veliko bolj priljuden, kot ti. Z njim grem, kamor se mi poljubi.

Feodor: Dobro! Le podajaj se na hrupne veselice, jaz pa delam rajše!

Olga: Kakor ti je drago!

Feodor: Poslužim se zatorej tega privoljenja in še denes —

Olga: Kaj?

Feodor: Potujem v Terst, v Benetke, kjer stanujejo moji prijatelji —

Olga: Oj, kako ste srečni, gospod!

Feodor: Ti mi ne verjameš, bodeš skoraj videla. In dolgo, prav dolgo izostanem.

Olga: A vsaj ne vedno?

Feodor: Vedno? da, tudi vedno, če se mi poljubi. A gotovo vsaj toliko časa, da povrne se tvoj oče na svoja posestva! —

Olga: Neumnež!

Feodor: Ti dvomiš? Pač uže težko pričakuješ ure mojega odhoda?

Olga: Mogoče!

Feodor: Ker potem brez težave obiskuješ gledališče, plese.

Olga: Resnično! in koncerte — izprehajališča —

Feodor: Dobro, madama! Hodite, kodar vas je volja, jaz storim enako! (Odide v svojo sobo.)

Šestnajsti prizor.

Olga, potem Miroljub.

Olga: Pač je upal, da ga prosim, da mu branim na pot. Ne, ne! Ker ne dela prav, povedal mi je očka sam, in potem — (premišljuje). Pa vendar ne vem, še nikdar nijsem videla Feodorja tako razserjenega, in če bi bila vedela, da to razburi ga tako —

Miroljub (vstopi): Kaj je? Ali sta sklenila mir?

Olga: Sva — lep mir!

Miroljub: Kaaj? te nij prosil odpuščenja?
— razprtila!

Olga: Bog ne daj — še hujše sva se! Popotovati hoče, in še denes!

Miroljub: Popotovati! Kaj še? Hoče te samo plašiti!

Olga: Jaz tudi menim, da! —

Miroljub: Zmotili smo se, da poskušali smo z rahlostjo! Drugače nam je poskusiti!

Olga (nemirno): Kako?

Miroljub: Z ostrostjo! —

Sedemnajsti prizor.

Prejšnja, Jožef.

Jožef (prihajaje iz sobe Feodorove): Da, razumem, na vašej pisalnej mizici.

Miroljub: Kaj je? kaj hočeš? —

Jožef (vzame pisave s pisalne mizice): Papirji, ki jih vzamejo gospod na pot!

Olga (se vstraši): Moj Bog!

Miroljub: Kamo hoče?

Jožef: Na popotovanje! In popotni list imam še tudi pripraviti!

Olga: Oče!

Miroljub: Tiho! (Jožefu): Njemu popotni list. Dobro, ako storiš to, dobiš tudi ti svojega, pa od mene!

Jožef: Jaz svojega?!

Feodor (v svojej sobi): Jožef! Jožef!

Jožef: Takoj, gospod, takoj! — A gospod polkovnik, kaj vi veljevate? —

Feodor (zvunaj): Jožef!

Jožef: Tukaj! (Na stran): Meni potni list, to se pravi bolj natanko, da me spodi. Moj Bog, v takih stiskah še nisem bil, še tistikrat ne, ko sem stal v ognji pri Navari, kjer je grof Radeći komandiral. (Odide.)

Osemnajsti prizor.

Miroljub, Olga.

Miroljub (Olgi, ki sede žalostna): Kaj ti je vendar, ljubče?

Olga: Oj, oče! ako v resnici odpotuje?

Miroljub: Šemarije! — Le vpokoji se! —

Olga: Oh, oča, ne sme me zapustiti! Na tako dolgo pot in še na Laško! O moj bog! moj bog!

Miroljub: A vsaj uže ne jokaš, revče? —

Olga: Saj ne — samo v jezi, ker to je nesramno, grozno! —

Miroljub: Pusti ga, vsak človek rad potuje, in nekaj časa sva lahko brez njega! —

Olga: Ali menite, da res? (Začne se solziti.)

Miroljub: Olga, ne jokaj, vsaj veš, da ne morem videti solzâ, to mi jih privabi tudi. (Sede in položi si jo na kolena.) Olga, hop! hop! hop! — nu smijaj se vendar, angeljček — hčerka! A govoriva odkritosrčno! Ali bi ne hotela ti raje z mano živeti, kakor pod jarmom svojega moža? Z mano, očetom svojim, ki te ljubi desetkrat bolj, kot oni? —

Olga: Ali Feodor me tudi ljubi!

Miroljub: Ti dakle ne ljubiš očeta več tako, kot nekdej? —

Olga: Oj, iz dná srca! pa —

Miroljub: Pa njega ljubiš bolj, njega?

Olga: Ne — ali — pa —

Miroljub: Da! pa — pa. — Ko zapuščala sta hišo mojo, si se hotela v solzah vtopiti, da morala si se ločiti od mene! —

Olga: Res, res!

Miroljub: In denes solziš, tarnaš le samo po onem! (Sune jo rahlo od sebe. Olga začne se ihteti, ter se ga oklene.)

Olga: Oj, odpustite, dragi očka, vsaj nijsem sama kriva, vsaj nijsem vedela, da ljubim ga tako prisrčno. — Ali sedaj, ko se odpravlja na pot, ko srdi se nad mano! Oj, gotovo prav hud je name, ker hoče me zapustiti! Ljubi očka, pridržite ga, ker ako se odpravi, lejte, žalosti bi skoprnela in — umrla.

Miroljub: Vsaj je dobro! Ne skrbi, to storim! —

Olga: Ali ne z ostromtjo oče, je li, da ne?

Miroljub: Kaj? Ali hočeš, da nataknem še rokovičice, ko stopim predenj?

Olga: Prosim! prosim prav lepo! —

Miroljub: Dobro, zgodi naj se ti po volji!

Olga: Prav prijazno, oče, je li, da prav pri-
ljudno! (Proč v svojo sobo.)

Devetnasti prizor.

Miroljub (sam.)

Miroljub: Tako je, ako ima človek otroke! — Ko je majhna, jo zrediš, razvadiš, ljubiš, in kadar odraste, vzame ti jo prvo človeče, kakor na priliko ta gospod Vertnik. In če praviš hčerki, voli mej nama, in ona si izvoli njega! Sveta

nebesa, tega Vertnika bolj ljubi, kot mene! Ali (se pomisli): ali nij delala njena mati enako, ali nij zapustila očeta, mater, sestre in vse zavoljo mene? Tistikrat pa se mi je zdelo to prav naravno, ker tako je bilo in bode zmiraj! — Dakle, stari vojak, rabi pamet! He, a glejte tukaj je trinog. Pri-deržati in vtolažiti ga moram, drugači umre mi hči!

Dvajseti prizor.

Miroljub, Feodor, Jožef.

Jožef (Feodoru, ki suje ga pred soboj): A gospod Vertnik, če so mi prepovedali, po potnem listu —

Feodor: Še enkrat ti zapovem —

Jožef: Ali, gospod polkovnik! —

Feodor: Nič ne dene. Jaz hočem!

Jožef (boječe): A tukaj so gospod polkovnik sami. Sitnost bodele imeli!

Feodor: Ali me ubogaš?

Jožef: Sami čujete, gospod polkovnik. —

Miroljub: Ostani. (Zapne si suknjo do verha.)

Feodor (stori enako): Pojdi!

Miroljub: Ne bode šlo!

Feodor: Kako?

Miroljub: Nij mu treba iti, ker iz potovanja ne bode nič.

Feodor: Menite? (Jožefu): Ubogaj, če ne spodim te še denes, še to minuto!

Jožef: Prav, prav, uže čujem, gospod Vertnik. (Oberstu): Vsaj vidite, služba moja! —

Miroljub: Če greš, vsaj veš, kaj te pričakuje!

Jožef: Jaz nesrečnež! — Sedaj bi stal rajši v ognji na Laškem!

Feodor: Ali ne pojdeš! (Jožef odide.)

Miroljub: Hm! —

Enoindvajseti prizor.

Miroljub, Feodor.

Feodor: Če menite, da mi bodete dajali postave po lastnej glavi —

Miroljub: Hm! To imate strašne želje popotovati, gospod Vertnik! —

Feodor: Pač res.

Miroljub: Svojo ženico pa pustite prav samo! Čisto samo! —

Feodor: Ali niste vi pri njej? —

Miroljub: Res, a vendar ne smete popotovati!

Feodor: Zakaj ne?

Miroljub: Vsaj ste rekli včeraj, da nij ravno potreba, da bi obiskali osobno svojega prijatelja.

Feodor: Tako sem rekel včeraj — in denes govorim drugače.

Miroljub: Zakaj?

Feodor: Zakaj!?

Miroljub: Da — zakaj? —

Feodor: Zato, ker! —

Miroljub: Naprej, naprej, prosim! —

Feodor: Dakle hočete izvedeti resnico? —

Miroljub: Se ve, da? — Grom in strela! pričnite uže vendar enkrat!

Feodor: Dobro — izgovorim vse — sedite.

Miroljub: Dovolite! —

Feodor: Ne motite me. — Dobro vem, da nijsem bog lepote, da nemam ne častne službe, ne umnosti, ne. (Oberst skuša govoriti.) Ne motite me, prosim. —

Miroljub: Hm! —

Feodor: Ali pa reči tudi smem, da nijsem pritlikovec. —

Miroljub: Tega nijsem terdil nikdar.

Feodor: Hvala lepa, a nikari me motiti!

Miroljub: Vsaj ste me sami vprašali.

Feodor: Ne motite me. Jaz sem sedaj, kakor pred tremi meseci, dobra, poštena duša! —

(Olga se prikaže mej vrati svoje sobe.)

Miroljub: Olga pa vendar — —

Feodor: Olga je razvajeno dete, potrebno dobrega nauka. To je moje mnenje! —

Miroljub: Gospodine! —

Feodor: Olga je razvajeno dete, in tega krivi ste vi, ker dovolili ste jej vsako prošnjo, bodi si, da je bila pametna, ali otročja! —

Miroljub: Hm! hm!

Feodor: Otrok, ki je vam zapovedoval, kakor se zapoveduje navadnemu vojaku.

Miroljub: Hm! gospod Vertnik!

Feodor: Bog ne daj, da bi vas žalil, gospod polkovnik, ker to nij nič smešnega pri očetu, a od moža naj se kaj takega ne terjaja.

Miroljub (na stran): Vsaj ima skoraj prav!

Feodor: Svet bi me sovražil, moja žena me zaničevala, in ker jo ljubim, ljubim prav iz srca, nočem, da bi zgubil njeno spoštovanje. Zategadelj podam se na pot in nikdor, še Olga ne odpravi me od tega.

(Olga zgine v svojo sobo.)

Miroljub (na stran): Vsaj je vendar dober človek. (Glasno): Čujete, Vertnik! —

Feodor: Zastonj se prizadevate, vse premislil sem si, in Olga stori v tem enako! Če ostanem — bode vedni prepир, in če ne bili bi

vi tast moj, ne bal bi se vas nič, a tako vas spoštujem in s spoštovanjem vzamem slovo od vas! —

Miroljub: In Olga, Olga, ki prosila me je tako prisrčno. (Jezno): Gospod Vertnik!

Feodor: Gospod polkovnik!

Miroljub: Gospod Vertnik, s potovanjem ne bode nič!

Feodor: Hočemo videti! —

Miroljub (zapre mu pot): Vi hočete, in proti mojej volji!

Feodor: Gotovo.

Miroljub: In Olga?

Feodor: Olga obiskuje plese —

Dvaindvajseti prizor.

Prejšnja, Olga.

Olga (vstopi, potno oblečena, in smijaje prime Feodora za pazuho): Da, res, ljubi oče, ker v Trstu, v Benetkah plešejo še bolj kot tu.

Miroljub: Kaj?

Feodor: Kaj hoče vse to?

Olga: Oj, nič, samo, da tudi jaz potujem, da prav dobro vem, da dolžnost žene je slediti svojemu možu povsod. Tako obljubila sem pred oltarjem!

Miroljub (se smeje): Res je, bil sem priča!

Feodor: Ali je mogoče? Ti ljubiš me tako priserčno?

Miroljub: Tako, da gre z vami, ter zapusti mene, starega očeta! Ali še tožujete?

Feodor (skerbljivo): Gotovo ne več, a potovati sedaj v jeseni, tolikanj prebíti!

Olga: Ali ti ne bodeš ravno toliko prebít? —

Miroljub: Ravno tako govorila je njena mati, ravno tako! — Prav pametno!

Feodor (jej gladi lica): Dobro, dovolim, a s pogojem —

Olga: Klanjam se vsakemu.

Miroljub: Dobro, grom, naredimo častni mir. (Poljubi Olgo.) Hvala Bogu, sedaj je vendar srečna, zadovoljna.

Olga: Da, očka — prav srečna.

Miroljub: Dakle sem jaz tudi. Nekoliko časa vaju izpremim in potem se podam zopet na Gorenjsko. Vsak za-se, najbolje!

Triindvajseti prizor.

Prejšnji, Jožef.

Jožef: Gospod Vertnik — pismo gospoda Žirovskega!

Feodor (odpečati ter bere): „Bebec sem bil, prijatelj! Nekdaj izrekel sem proti svojej ženici željo, da bi rad videl Neapolj in Rima sveto zidovje. In sedaj hotli so me na skrivnem razveseliti. Skupaj potujemo, vsi smo srečni!“ Srečno pot! Mi potujemo tudi in tebe vzamemo sabo, Jožef, v Benetke!

Jožef: V Benetke — oj, čez morje, in jaz se bojim morske bolezni! —

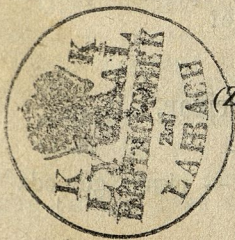
Miroljub: Tudi prav, dakle greš z mano na Gorenjsko nazaj! Greva skupaj!

Jožef: Midva? Res je, gospod polkovnik, bojim se morja, ali tudi suha zemlja ima svoje težave!

Feodor: Zatorej suho zemljo, ali morje?

Miroljub: Ena, dve — grom in strela!

Jožef: Tri. Prosim za morje, za Benetke, za zemljo laško, in zopet bodemo videli Močerado, kjer smo taborili nekdam in kjer je grof Radeci komandiral! —

(Zastor pade.)